

Het Europoort Havensysteem

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het Europoort Havensysteem tot stand is gekomen, een stap naar voren én een stap opzij heeft gemaakt, maar ook verrassend snel ten onder is gegaan. Bijlage II toont de dozen en sets die in de loop der jaren verschenen zijn.

De eerste editie

In 1972, nog geen jaar na de introductie van het E10 Wegensysteem, kwam het Europoort Havensysteem op de markt. De eerste versie van het systeem bestaat uit een veerpont, twee bruggen, twee steigers met een kraan en een pakhuis met een kade en rijstroken. Vier verschillende modellen die samen een Hollands havenlandschap vormen.

folder/prijslijst uit 1973

De dozen zelf lijken voor wat betreft het ontwerp op de E10 dozen. Het deksel is kleurrijk getekend en wederom ontbreken daar de auto's en vrachtwagens. De dozen zelf is universeel voor alle modellen en slechts het gestempelde nummer op de zijkant maakt duidelijk wat de inhoud is. De haakverbinding van de eerste twee edities van E10 Wegen-Systeem is bij de dozen 2, 3 en 4 overgenomen.

universele dozen van Haven-systeem (R) met een vaag stempel op de zijkant (L)

Wat opvalt is dat ontwerpers weinig oog hadden voor de schaal en daarmee met de speelbaarheid. Het pakhuis en de steiger vormen één geheel. Dat kan ook worden gezegd van de opklapbrug met de boogbrug. Maar, de doorrijhoogtes van het pakhuis, die van de boogbrug en de veerpont zijn zo laag dat veel Dinky Toys er niet onder door konden. Een andere overeenkomst met het E10-systeem is dat deze modellen een op- dan wel afrit hebben met de afschuining van het wegdek aan de onderzijde.

De oranje/blauwe bijsluiter (april 1973) meldt dat het Europoort Havensysteem door de vakjury gekozen is tot speelgoed van het jaar. Het wordt niet duidelijk gemaakt dat het E10 en het Havensysteem samen deze bekroning hebben ontvangen. In deze bijsluiter is ook te lezen dat het E10 Wegensysteem past op het Europoort Havensysteem.

Dat is met alle mitsen en maren 'waar'. Maar toch? Maar toch klopt het beeld van de haven niet helemaal. Wat ontbreekt zijn containers die vanaf 1955 zo kenmerkend zijn voor de grote havens en het wegvervoer. Het oogt statisch en dat is het zonder auto's en belading dan ook.

De tweede editie

In datzelfde jaar 1973 (of eerder) wordt een begin gemaakt met het uitbreiden van het Europoort Havensysteem. Er worden drie modellen toegevoegd te weten een portaalkraan, een containerboot en een containerauto (truck met twee opleggers). Alles past in de nieuw ontworpen universele doos waarop nu de gefotografeerde modellen staan. Het nummer op de zijkant maakt duidelijk wat de inhoud van de doos is.

de nieuwe doos en de nieuwe bijsluiter/folder (zonder prijzen) uit 1973

Over drie modellen valt iets meer te zeggen. De al of niet bijgeleverde containers, zijn rond of rechthoekig. De blokken zijn van hetzelfde houten stafmateriaal gemaakt als de blokken in de grote blokken dozen die eind jaren zestig deel uitmaakten van het Sliedrecht-assortiment. De koper kan worden verrast door de samenstelling (rechthoekig of rond) en houtsoorten.

grote blokkendoos (circa 1965)

twee vormen, twee maten

detail 'hijsoog'

In elk blok is in de lengte richting een sleufje gefreesd. In de sleuf is een rechthoekige stalen kram geschoten. Daarmee ontstaat een soort van hijsoog. Het moet worden gezegd: alles keurig in het midden, de last hangt zo goed als horizontaal. Daarmee is het havenlandschap bijna compleet. Bijna, want de containers die ook te gebruiken zijn bij het pakhuis, de steigerkraan, de portaalkraan en de truck met opleggers zijn niet los te koop.

Het E10 Wegensysteem en het Europoort Havensysteem krijgen wederom een gezamenlijke bijsluiter. Daarin wordt nog een nieuw product genoemd: een set losse containerblokken. De containerauto en de set containers worden verpakt in omgevouwen karton met daar omheen een elastisch net. Bij elkaar zeven modellen en de set containerblokken (die in samenstelling kunnen verschillen). Tijd om te spelen!

de containerauto zonder netje en de containerblokken met elastisch netje

Alle zeven modellen bij elkaar vormen een fraai geheel, tijd om ze nader te bekijken. De veerpont en de portaalkraan hebben gevoelsmatig een verkeerde schaal: beide zijn klein uitgevallen. De containerboot daarentegen past fraai bij de aanlegsteigers en het pakhuis. Het meest opvallende is toch wel de containerauto bestaand uit een truck met twee opleggers. Deze is zo groot uitgevallen dat de auto weliswaar onder de portaalkraan kan staan, net aan past op de rijstroken, maar te breed en te hoog is voor zowel de boogbrug, de veerpont als de onderdoorgang van het pakhuis. Trouwens, in die tijd waren twee opleggers op de openbare weg nog niet toegestaan. Desalniettemin werd het Europort Havensysteem uitgeroepen tot Kleuter Speelgoed van het jaar 1974⁸.

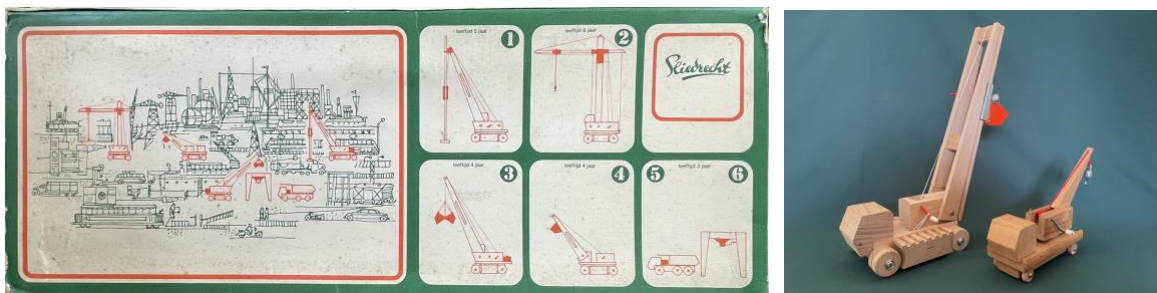
⁸ bron: Algemeen Dagblad 6 december 1973

Constructie. In hoofdstuk vier is al geschetst dat bij de productie geldt, dat het ontwerp én de beste dan wel de goedkoopste manier om het te produceren naast elkaar bestaan. Dat heeft geleid tot een zekere productinnovatie en veel kleine verschillen.

1. De voorzijde van het pakhuis heeft een bruine bedrukking van ramen, stenen en de tekst Europort. Dit is met een zeefdruktechniek gedaan. Op Marktplaats zijn twee versies gespot. Het oorspronkelijke pakhuis heeft hoog op de klokgevel staan: Opgericht 1850. Bij de latere versie is dit vervangen door Europort én door E10 als huisnummer. De verklaring is simpel: als de zeefdrukmal versleten was, werd een nieuwe gemaakt waarbij steeds kleine aanpassingen werden doorgevoerd. En als het over Marktplaats gaat: het pakhuis wordt daar ook als poppenhuis aangeboden.
2. Van de portaalkraan zijn op Marktplaats.nl vijf versies gespot. Wellicht bestaan er nog meer. De kat waaronder de hijshaak hangt wordt voortbewogen door een spindel. Nou ja, een spindel? Om materiaal, gewicht en geld te besparen is gekozen voor een lange stugge veer met een grove spoed (verplaatsing per omwenteling). De kat is met een stalen kram (een lange niet) verbonden aan de spindel. Er zijn modellen met de kram aan de onderkant van de spindel én modellen met een grotere stalen kram over de spindel heen. De spindel zelf is er in blank staal, inmiddels verroest staal dus, en er is een spindel in een oranje coating. Het maakt allemaal weinig uit: de overbrenging werkt stroef en doet het alleen als de menselijk hand te hulp schiet. Ook van het kraanhuis aan de kopzijde zijn verschillende uitvoering gespot. Het betreft zowel de verbinding tussen kraanhuis met de brug als de krukken (grepen) waarmee de schroefspindel en de hijshaak worden bediend.

Gelijk als bij het E10 Systeem valt het aldus op dat in de afwerking tal van varianten opduiken. Geen lijn in te ontdekken. Klopt. Het zaag- en priegelwerk zoals zagen, schuren en monteren waren uitbesteed aan de sociale werkplaatsen in en om Waddinxveen. Sliedrecht BV had daar geen grip op. Deze ongewisse aanpassingen van de modellen hebben er wellicht toe bijgedragen dat de tussenhandel zoals Hausemann & Hötte hierin een reden zag om het speelgoed van Sliedrecht BV buiten hun aanbod te laten.

Bouwbedrijf Delta. Het is 1974. Sliedrecht BV brengt BOUWBEDRIJF DELTA op de markt, een serie van zes prachtige beukenhouten modellen. De serie bestaat uit een heimachine, een bouwkraan, een zandgrijper, een laadschop, en een kiepauto met een zandtrechter.

bouwbedrijf Delta doos en de graafmachine met daarnaast de kraanwagen van het van het Europort Havensysteem

De hand van ontwerper Jaap de Jong is hierin terug te vinden. De modellen zijn uitgevoerd in beukenhout gecombineerd met metalen onderdelen voorzien van een oranje epoxylaag. De zes grote modellen zijn verpakt in universele slap kartonnen dozen met oranje/groene opdruk, alles in de stijl van het oorspronkelijke Europoort Havensysteem. De zandtrechter met de kiepauto zitten later samen in één krimpfolie^{PS}.

Op de zijkant van de Bouwbedrijf Delta-dozen staat: "Deze serie is een aanvulling op het blank beuken speelgoed havensysteem EUROPOORT". Echter: de modellen met als schaal bij benadering 1:35 zijn ten opzichte van het Europoort Havensysteem zeker tweemaal zo groot en daarmee ernstig oversized.

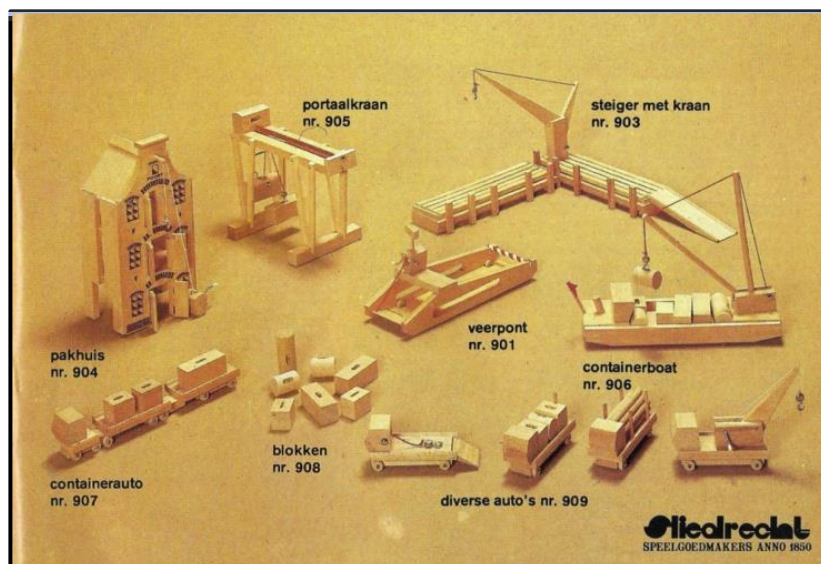

bladzijde uit het full color Slidrecht-productoverzicht

De winkelketens nemen deze grote modellen niet op in hun speelgoedboekjes. Alleen de lokale winkels tasten met een enkel model de kansen in de markt af⁹. Geen commercieel succes. De productie van vier modellen wordt gestaakt. De twee populaire modellen (de kiepauto, nummer 1105) en de zandtrechter (nummer 1106) worden nog een paar jaar in het Slidrecht-productoverzicht opgenomen. Na twee jaar verdwijnen ook deze modellen uit het assortiment^{PS}. In de Nieuwsbrief van december 2025 (uitgave Ellen-Wien Augustijn) is het grote verhaal van Delta Bouwbedrijf opgenomen. Daarin worden alle modellen nauwgezet beschreven.

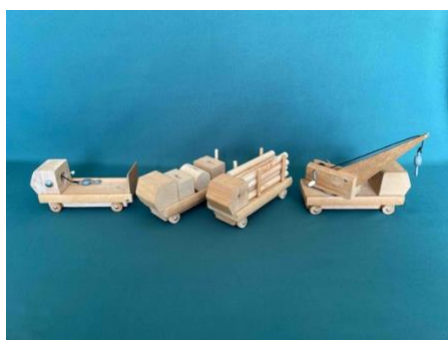
⁹ Bron: advertentie *Kinderparadijs*, Nieuwsblad van het Noorden (18 november 1975)

De ontmanteling. In een kleine full color Slidrecht-productoverzicht (van na 1977) wordt niet langer gesproken over het *Europoort Havensysteem*. De boogbrug met opklapbrug is verdwenen. Zes modellen en de set containerblokken resteren. Dat productoverzicht heeft nog een verrassing: een serie van vier losse bedrijfswagens is aan het gehavende havensysteem toegevoegd: een containerwagen, een kraanwagen, een rongenwagen en een sleepwagen. Vier bedrijfswagens (met hetzelfde artikelnummer 909) die bij nadere bestudering bestaan uit een rijstrook van 15 cm, voorzien van een onderstel met wielen, een standaard cabine en een functionele opbouw.

bladzijde uit het full color Sliedrecht-productoverzicht

De boogbrug, maar dan zonder klapbrug, is opgenomen in de E10 Autobaan (editie 3, 4 en 5). Het pakhuis is ook aangepakt: de bodemplaat en de oprijstroken zijn verdwenen. De onderdoorgang is daarmee ruimer gemaakt. Het probleem van de te hoge en te brede auto's (907 en 909) voor de bruggen en het pakhuis is daarmee ten dele opgelost.

de vier bedrijfswagens: de containerwagen, de kraanwagen, de rongenwagen met palen en de sleepwagen

Op de prijslijst van 1984 komt het Europort Havensysteem niet meer voor. Ook de modellen worden niet meer genoemd. Een roemloos einde van een aansprekend en bekroond concept.

© 2026 Copyright & Disclaimer bij het artikel **Het Europort Havensysteem**

Dit artikel wordt om niet beschikbaar gesteld aan de liefhebber van oud speelgoed. Het intellectueel eigendom van dit artikel over het beukenhouten havenlandschap van de speelgoedfabriek Sliedrecht ligt bij mij Peter Duijff. De hiervan afgeleide auteurs- en beeldrechten liggen eveneens bij mij. Deze rechten houden in dat de liefhebber de inhoud mag aanwenden voor eigen gebruik. Echter, niets uit dit artikel mag worden overgenomen, bewerkt, opgeslagen en openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de rechthebbende auteur of fotograaf. Daar waar mogelijk en zinvol zijn bronnen genoemd. Ik heb mij ingespannen vast te stellen of er rechthebbenden zijn anders dan ikzelf en eventueel een genoemde auteur, fotograaf, tekenaar of illustrator. Toch kan het zo zijn dat dit onderzoek niet volledig is. Degene die van mening is dat daardoor zijn of haar belangen zijn geschonden, wordt verzocht dit mij voor te leggen met als doel tot een oplossing te komen.

Peter Duijff

Schalkhaar, mei 2026